

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 354/2026-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Startitup s.r.o.**, Panónska cesta 7, Bratislava, zastúpeného Highgate Law & Tax s. r. o., Mlynské nivy 5, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/155/2024 z 28. januára 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. mája 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/155/2024 z 28. januára 2026. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal mu trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca [REDACTED], inicioval súdne konanie, v ktorom sa proti sťažovateľovi domáhal ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 50 000 eur, tvrdiac, že články uverejnené sťažovateľom, ktorý patrí medzi najväčšie slovenské digitálne médiá, zaoberajúce sa jeho kontroverznými verejnými vyhláseniami týkajúcimi sa pandémie COVID-19, predstavovali neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv.

3. Okresný súd Bratislava V rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie sp. zn. 24C/62/2022 z 9. januára 2023, ktorým žalobe vyhovel v celom rozsahu, vychádzajúc výlučne zo skutočnosti, že sťažovateľ si včas neprevzal elektronickú zásielku z dátovej schránky a v súdom určenej lehote nepodal vyjadrenie k žalobe. Sťažovateľ proti tomuto rozsudku podal odvolanie odôvodnené tým, že neboli splnené základné zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie.

4. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 15Co/112/2023 z 29. septembra 2023 odvolanie sťažovateľa odmietol, pričom sa nezaoberal vecnou správnosťou a naplnením zákonných

predpokladov na vydanie rozsudku pre zmeškanie a obmedzil sa len na konštatovanie, že sťažovateľ nepreukázal ospravedlniteľný dôvod svojej nečinnosti. Vzhľadom na vykonateľnosť tohto rozhodnutia sťažovateľ napriek zásadnému nesúhlasu splnil uloženú povinnosť a žalobcovi žalovanú sumu uhradil. Následne proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie.

5. Najvyšší súd bez náležitého odôvodnenia a s formalistickým konštatovaním, že sudy nižších stupňov postupovali procesne správne a boli naplnené formálne zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, dovolanie sťažovateľa odmietol.

6. Sťažovateľ argumentuje, že hoci účelom inštitútu rozsudku pre zmeškanie je primárne zachovať princíp hospodárnosti a efektívnosti konania, vydanie kontumačného rozsudku nemôže byť svojvoľou súdu a odôvodnené len formalisticky odkazom na príslušné ustanovenie Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Súd je vždy povinný skúmať nielen formálne podmienky, ale aj materiálnu stránku, teda či je žalobcom tvrdený skutkový stav nesporný a či z neho uplatnený nárok vyplýva. Konajúce sudy však rezignovali na akýkoľvek materiálny prieskum, neskúmali predložené dôkazy a vôbec neposudzovali dôvodnosť či primeranosť považovanej sumy, hoci existencia závažnej ujmy je podmienkou na priznanie peňažnej náhrady. Tiež absolútne opomenuli špecifiká sporu o ochranu osobnosti s požiadavkou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, v ktorom dochádza k stretu dvoch ústavných práv.

7. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu a ústavného súdu je automatické a mechanické vydávanie kontumačných rozsudkov bez uváženia okolností prípadu neakceptovateľné, keďže vedie k narušeniu procesnej rovnosti strán a popretiu spravodlivosti.

8. Nesprávny procesný postup konajúcich súdov spočíval najmä v tom, že posudzovali výlučne splnenie formálnych zákonných podmienok na vydanie kontumačného rozsudku. Prvostupňový súd ani odvolací súd ani okrajovo neposudzovali nespornosť, dôvodnosť a preukaznosť žalobcom uplatnených nárokov, a to napriek tomu, že (aj) v zmysle judikatúry najvyššieho súdu a ústavného súdu vzhľadom na účel § 273 CSP takéto posúdenie vykonať mali.

9. Dovolací súd bez relevantného zdôvodnenia, ignorujúc vlastnú judikatúru (rozsudok sp. zn. 2Obdo/54/2022, uznesenie sp. zn. 5CdoGp/1/2019), ako aj judikatúru ústavného súdu (uznesenie sp. zn. I. ÚS 233/2019) týkajúcu sa rozsudkov pre zmeškanie, nekriticky potvrdil nesprávne závery prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, že jediným predpokladom postačujúcim na vydanie rozsudku pre zmeškanie bolo kumulatívne splnenie formálnych podmienok na jeho vydanie.

10. Takýto formalistický postup súdu, ktorý viedol k priznaniu (okrem iného) mimoriadne vysokej náhrady nepeňažnej ujmy na podklade nepreukázaných tvrdení žalobcu a bez čo i len minimálne materiálneho prieskumu vzneseného nároku, nemôže v kontexte účelu a najvyšším súdom, ako aj ústavným súdom potvrdeného výkladu aplikovanej normy (§ 273 CSP) obstať.

11. Sledovaným účelom právnej úpravy § 273 CSP má byť najmä hospodárnosť konania. Jej účelom však rozhodne nemá byť (a rovnako toto zákonodarca ani nemal za cieľ) vydávanie „*ex cathedra*“ rozsudkov založených na nepreukázaných nárokoch žalobcov.

12. V procesnej situácii, keď je žalobcom uplatnený nárok sporný, je vydanie kontumačného rozsudku aprobevané dovolacím súdom porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Takýto spor nemožno spravodlivo rozhodnúť bez riadneho prejednávania žaloby.

II. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Sťažovateľ nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu vydaného vo veci dovolania podaného z dôvodu vady zmätočnosti napadnutého uznesenia krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa ako neprípustné.

14. Ústavný súd v prvom rade v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

15. Všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi jeho postup v civilnom sporovom konaní. Takýmto predpisom je aj Civilný sporový poriadok. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, čo platí pre všetky konania vrátane dovolacích (§ 419 a nasl. CSP). Keďže posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je zásadne v právomoci najvyššieho súdu, s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti sa úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzila na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo nie je jeho úlohou.

16. V prípade dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti je otázka posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020, IV. ÚS 231/2021, I. ÚS 634/2025).

17. V súlade s judikatúrou najvyššieho súdu sú hlavnými znakmi procesnej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia (IV. ÚS 30/2021).

18. Sťažovateľ vyvodil prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, tvrdiac prílišný formalizmus uznesenia krajského súdu, ktorý napriek splneniu formálnych podmienok na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie podľa § 273 CSP bol povinný zvážiť, či s ohľadom na procesnú situáciu a predmet konania (ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy) je kontumačný prostriedok vhodným nástrojom na dosiahnutie účelu konania.

19. Najvyšší súd v dôvodoch napadnutého uznesenia poukázal na odôvodnenie uznesenia krajského súdu (bod 10 odôvodnenia), ktorý konštatoval naplnenie všetkých zákonných podmienok na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie sťažovateľa, zdôrazňujúc jeho procesnú pasivitu. Dovolací súd, poukazujúc na kontradiktórnosť procesu a povinnosť strany sporu vyvíjať procesnú obranu (ak chce byť úspešnou), konštatoval, že sťažovateľ si nesplnil povinnosť spočívajúcu v riadnom a včasnom podaní vyjadrenia k predmetnej žalobe, čo bolo dôvodom na vydanie rozsudku pre

zmeškanie, a ani v odvolaní netvrdil, že procesné (zákonné) podmienky na jeho vydanie neboli splnené. Absencia tvrdenia sťažovateľa tak spôsobila porušenie súčinnosti súdu a sporových strán tak, aby bola naplnená snaha realizovať rýchle a efektívne skončenie sporu. Podmienky podľa § 273 CSP preto považoval najvyšší súd rovnako ako súdy nižšej inštalácie za splnené, a preto bol správny aj ich právny záver o kontumácii v neprospech sťažovateľa.

20. Ústavný súd sa usiluje nazerať na právo na prístup k súdu komplexne a výsledkovo. Z uvedeného dôvodu posudzuje skrátené formy konaní, ktoré sporové strany oberajú o príležitosť naplno rozvinúť právnu a skutkovú argumentáciu v spore, prísne. Zároveň je však nutné uviesť, že inštitút rozsudku pre zmeškanie je súčasťou procesnej úpravy zakotvenej v Civilnom sporovom poriadku a súd ho za splnenia zákonom stanovených podmienok môže, resp. je povinný aplikovať (III. ÚS 374/2024).

21. Úprava § 356 písm. b) CSP (pravidlo neprípustnosti odvolania proti rozsudku pre zmeškanie, ktoré je obmedzené len výnimkou pre nesplnenie procesných podmienok na vydanie takého rozhodnutia) vylučuje, aby proti rozsudku pre zmeškanie mohlo byť prípustné odvolanie jednak z dôvodov nesplnenia procesných náležitostí pre dotknuté rozhodovanie (v posudzovanej veci podľa § 273 CSP) a zároveň (alternatívne) aj z mimoprocených, v zákone výslovne neupravených (hmotnoprávných, skutkových alebo iných) dôvodov (v prípade § 273 CSP vo vzťahu k fakultatívnej možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie).

22. V prípade vylúčenom záverom predchádzajúceho odseku by totiž nešlo o zákonný inštitút (len) výnimky z pravidla neprípustnosti odvolania proti rozsudku pre zmeškanie, ale o ustanovenie neobmedzeného okruhu dôvodov odvolania proti takému rozsudku (v kontexte všeobecnej úpravy podľa § 365 ods. 1 a 2 CSP). Popísaná úvaha je eliminovaná použitím interpretačného pravidla *lex specialis derogat legi generali* v obsahovom prepojení s povahou a účelom dotknutej formy skráteného konania a rozhodnutia (prvá hlava tretej časti CSP).

23. Podanie odvolania proti rozsudku pre zmeškanie teda pojmovo predpokladá, že strana sporu rozporuje nesplnenie zákonných podmienok vo forme absencie niektorého z predpokladov na vydanie rozsudku pre zmeškanie ustanovených v § 273, resp. § 274 CSP, ktorých nesplnenie však sťažovateľ nepreukázal a ani netvrdil.

24. Ústavný súd nespochybňuje ani svoj právny názor vyslovený v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 233/2019 (na ktoré poukazuje sťažovateľ), v zmysle ktorého formalistický výklad § 274 CSP (keď súd nemá voľnú úvahu na vydanie rozsudku pre zmeškanie), že súd vždy za kumulatívneho splnenia v tomto ustanovení zakotvených zákonných podmienok rozsudkom pre zmeškanie žalobe vyhovie, skutočne nie je žiaduci (čo platí najmä v prípade zodpovedajúcim zneniu § 273 CSP). Dotknutý nadrámcový záver ústavného súdu (odsek 43 označeného uznesenia) však používa argumentáciu vo vzťahu k výkladu § 274 CSP (podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie), nie (ako v tomto prípade) vo vzťahu k výkladu § 356 písm. b) CSP (prípustnosť odvolania proti rozsudku pre zmeškanie). Odvolací súd má pritom zákonom vymedzený (a obmedzený) predmet svojho prieskumu, ktorý nesmie prekročiť (čl. 2 ods. 2 ústavy). To znamená, že pasivita strany nie je v predmetnom kontexte absolútnym faktorom, v jej prípade však za ňu nesie zodpovednosť v rozsahu, ktorý nie je pokrytý možnosťou odvolacieho prieskumu. Možno ešte zmieniť odlišnosť rozhodovania pri podaní odvolania proti rozsudku pre zmeškanie a v prípade návrhu na jeho zrušenie, čo však už (aj v kontexte použiteľnej judikatúry) prekračuje rámec tohto výkladu.

25. V kontexte uvedených právnych záverov ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoje rozhodnutie vo veci odmietnutia dovolania sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustného zdôvodnil v dostatočnej, výstižnej a presvedčivej podobe. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preto dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2026

Libor Duľa
predseda senátu